

MOCADORS DE COLL

*en la indumentària
tradicional valenciana*

Col·lecció Ferrandis-Bermejo

L'exposició EL MOCADOR DE COLL EN LA INDUMENTÀRIA TRADICIONAL DE LA VALENCIANA oferix al visitant una mostra dels mocadors de coll que conformen la **Col·lecció Ferrandis-Bermejo**, al mateix temps que es mostren les característiques físiques, la seua confecció, i la seua utilització en la indumentària tradicional de les dones valencianes.

La col·lecció Ferrandis-Bermejo, està formada per mocadors de diversos tipus i matèries, però per a aquesta ocasió s'han seleccionat només una part dels construïts amb fibres de cotó, lli i cànem; deixant de costat els elaborats amb altres fibres vegetals com la pita i les animals com la llana, el pèl i la seda. També s'han deixat fora els mocadors que malgrat haver sigut confeccionats amb les fibres seleccionades, han tingut un procés de tintat o de pintat.

La exposición EL PAÑUELO DE CUELLO EN LA INDUMENTARIA TRADICIONAL DE LA VALENCIANA, ofrece al visitante una muestra de los pañuelos de cuello que conforman la Colección Ferrandis-Bermejo, al tiempo que se muestran las características físicas, su confección, y su utilización en la indumentaria tradicional de las mujeres valencianas.

La colección Ferrandis-Bermejo, está formada por pañuelos de diversos tipos y materias, pero para esta ocasión se han seleccionado solo una parte de los contruidos con fibras de algodón, lino y cáñamo; dejando de lado los elaborados con otras fibras vegetales como la pita y las animales como la lana, el pelo y la seda. También se han dejado fuera los pañuelos que a pesar de haber sido confeccionados con las fibras seleccionadas, han tenido un proceso de tintado o de pintado.

CRÈDITS

Edita: Ajuntament d'Aldaia.

Alcalde: Guillermo Luján Valero.

Regidora de Cultura: Empar Folgado i Ros.

Produeix: Servei de Cultura de l'Ajuntament d'Aldaia.

Coordinació: M. Francisca López Sanchis i Francesc Martínez Sanchis.

Correcció lingüística: Rubén Capella (Oficina de Promoció del Valencià).

Comissari cultural i textos: Vicent Ferrandis Mas

Fons: Col·lecció Ferrandis-Bermejo

Disseny gràfic i maquetació: Pilar Rodríguez (Pilixip).

Impressió i muntatge: Marc Martí

Lògicament, amb les seleccions efectuades, la mostra queda uniformement de color blanc, solament present el color per a alguns dels detalls decoratius brodats o teixits.

Per a il·lustrar la mostra, s'han vestit uns pocs maniquins, que donaran al visitant informació de conjunt de com és i com s'ha d'utilitzar el mocador.

En els maniquins, s'ha procurat en la mesura d'allò possible mostrar peces construïdes en l'actualitat i no les peces antigues, que podrien llevar protagonisme als mocadors, que són en realitat el tema de l'exposició.

Lógicamente, con las selecciones efectuadas, la muestra queda uniformemente de color blanco, solamente presente el color para algunos de los detalles decorativos bordados o tejidos.

Para ilustrar la muestra, que han vestido unos pocos maniquís, que darán al visitante información de conjunto de cómo es y cómo se debe utilizar el pañuelo.

En los maniquís, se ha procurado en lo posible mostrar prendas construidas en la actualidad y no las prendas antiguas, que podrían quitar protagonismo a los pañuelos, que son en realidad el tema de la exposición.

Els vestits nacionals dels diferents territoris espanyols, estan plens d'anacronismes i falsedats. Això per descomptat ocorre també amb el nostre vestit nacional. En l'actualitat, malgrat els intents per recuperar el vestit tradicional de la dona valenciana, això només s'ha aconseguit dins dels col·lectius que es dediquen a la interpretació de la música i ball tradicional.

Quant a les dones que es visten per a celebracions festives com són ofrenes de flors en les festes majors de les poblacions, i especialment per als actes fallers, aquests anacronismes i falsedats, continuen estant molt presents. En el cas que ens ocupa hi ha tota una obstinació, a dir manteleta al mocador de coll, sent peces diferents.

Los trajes nacionales de los distintos territorios españoles, están llenos de anacronismos y falsedades. Esto por supuesto ocurre también con nuestro traje nacional. En la actualidad, a pesar de los intentos por recuperar el traje tradicional de la mujer valenciana, esto solo se ha conseguido dentro de los colectivos que se dedican a la interpretación de la música y baile tradicional.

A nivel de las mujeres que se visten para celebraciones festivas como son ofrendas de flores en las fiestas mayores de las poblaciones, y especialmente para los actos falleros, estos anacronismos y falsedades, continúan estando muy presentes. En el caso que nos ocupa hay todo un empeño, en llamar manteleta al pañuelo de cuello, siendo prendas distintas.

Labradora del Reyno de Valencia

El que podríem dir Vestit Nacional Valencià, va estar en ús entre les valencianes del segle XVIII i primera meitat del XIX.

Una sola mirada als maniquins exposats, donarà una visió de com vestia una valenciana en l'època, en la qual el vestit quotidià era simplement d'utilitat i tradició, no com hui que s'utilitza com una disfressa.

Dels complements del vestit, que utilitzava la valenciana, mereix especial esment el mocador de coll, que és el tema de la present exposició.

Les peces de vestir el tors eren essencialment la cotilla (justillo) i el gipó. Totes dues peces, per dictats de la moda imperant des de finals del segle XVII, eren de coll molt escotat, per la qual cosa les dones es veien en la necessitat d'utilitzar aquesta peça, per a regular la visió i abric de coll i pit.

El que podríamos llamar Traje Nacional Valenciano, estuvo en uso entre las valencianas del siglo XVIII y primera mitad del XIX.

Una sola mirada a los maniqués expuestos, dará una visión de como vestía una valenciana en la época, en la que el vestido cotidiano era simplemente de utilidad y tradición, no como hoy que se utiliza como un disfraz.

De los complementos del vestido, que utilizaba la valenciana, merece especial mención el pañuelo de cuello, que es el tema de la presente exposición.

Las prendas de vestir el torso eran esencialmente el justillo y el jubón. Ambas prendas por dictados de la moda imperante desde finales del siglo XVII, era de cuello muy escotado, por lo que las mujeres se veían en la necesidad de utilizar esta prenda, para regular la visión y abrigo de cuello y pecho.

És el mocador una peça confeccionada amb una tela quadrada, en general, d'entre vara valenciana o vara i quarta de costat (de 90 a 130cm). El més corrent era que es guarnira en les ribes amb randes.

El mocador, en general es brodava a punt de cadeneta, ja que era el brodat més senzill i més usual en l'ambient domèstic. Es brodaven dos de les quatre cantonades i a cares diferents, de manera que en doblegar-ho per la meitat, formant un triangle, quedaren visibles les dues sanefes brodades.

Finalment, la majoria dels mocadors, acabaven tallats per la meitat, o es confeccionaven directament en triangle.

Es el pañuelo una prenda confeccionada con una tela cuadrada, por lo general, de entre vara valenciana o vara y cuarta de lado (de 90 a 130cm). Lo más corriente era que se guarneciese en las orillas con randas.

El pañuelo, por lo general se bordaba a punto de cadeneta, ya que era el bordado más sencillo y más usual en el ambiente doméstico. Se bordaban dos de las cuatro esquinas y a caras distintas, de manera que al doblarlo por la mitad, formando un triángulo, quedasen visibles las dos cenefas bordadas.

Finalmente, la mayoría de los pañuelos, terminaban cortados por la mitad, o se confeccionaban directamente en triángulo.

El visitant podrà observar a la vista dels brodats, les diferències entre els brodats més propis d'Aldaia i els adquirits en botigues d'antiguitats, que majoritàriament són de procedència incerta.

També recordeu, que els exemplars realitzats en tul, generalment eren produïts en manufactures especialitzades i mitjançant telers de bobines.

Les principals característiques dels mocadors d'Aldaia i d'altres pobles de l'Horta, consisteixen en la gran quantitat de desfilats que presenten formant línies o quadres; i en els temes solts i sanefes dels brodats.

El visitante podrá observar a la vista de los bordados, las diferencias entre los bordados más propios de Aldaia y los adquiridos en tiendas de antigüedades, que en su mayoría son de procedencia incierta.

También recordad, que los ejemplares realizados en tul, generalmente eran producidos en manufacturas especializadas y mediante telares de bobinas.

Las principales características de los pañuelos de Aldaia y de otros pueblos de la Huerta, consisten en la gran cantidad de deshilados que presentan formando líneas o cuadros; y en los temas sueltos y cenefas de los bordados.